

Motion till riksdagen 2009/10:T230

av **Agneta Lundberg m.fl. (s)**

Skogslänskommunikationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att man vid prioritering mellan olika infrastrukturobjekt tar hänsyn till såväl regionalpolitiska som sociala skäl, vid sidan av de samhällsekonomiska kalkylmodeller som nu används.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunal medfinansiering av statlig infrastruktur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över konkurrenslagstiftningen så att den inte utgör ett hinder för en effektiv regionalpolitik.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att genomföra insatser som höjer trafiksäkerheten så att restiderna kan förkortas i skogslänen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att ta större hänsyn till de tunga transporterna vid fördelning av väganslag både till drift och till investeringar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för utökade insatser för drift och underhåll av vägnätet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen beakta behovet av bra vägar för att den växande turistnäringen ska kunna fortsätta att utvecklas som en viktig basnäring i skogslänen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om standarden på det nationella stamvägnätet i skogslänen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att kraftigt stärka underhållet av järnvägarna så att punktligheten i järnvägssystemet kan förbättras.

Fel! Okänt namn på

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att ge godstrafiken en betydligt högre prioritet i fördelningen av järnvägsanslag.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utveckla ett bra nät av kombiterminaler.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder från samhällets sida för att upprätthålla en fungerande godstrafik på järnväg i hela landet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den som får rätt att bedriva tågtrafik på en sträcka också åläggs att upprätthålla en väl fungerande tågtrafik till rimliga priser.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten och regionerna gemensamt bör utarbeta långsiktiga strategiska trafikförsörjningsprogram som kopplas till de regionala utvecklingsprogrammen.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tågtrafiken bör samlas till ett trafiksystem där all interregional och regional tågtrafik ingår och integreras med den regionala och interregionala busstrafiken.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om höghastighetsnät för datakommunikation.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten även fortsättningsvis måste ta ansvar för att upprätthålla både en god postservice och en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör ta ansvar för att upprätthålla ett väl fungerande flygplatssystem i områden där det saknas alternativa transportsätt som uppfyller medborgarnas och näringslivets krav på snabba och pålitliga kommunikationer.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten måste ta ansvar för att upprätthålla flygtrafiken på de orter där det saknas ett tidsmässigt rimligt alternativ.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordning av de olika trafikslagen.

¹ Yrkande 3 hänvisat till NU.

Kommunikationer för utveckling i hela landet

Grundläggande service i form av vägar, järnvägar, flyg, post och telekommunikationer på likvärdiga villkor är en förutsättning för att hela landet ska kunna leva och utvecklas. Eftersom alla samhällsnyttor inte går att mäta är det viktigt att man vid prioritering mellan olika infrastrukturprojekt inte bara tar hänsyn samhällsekonomiska kalkylmodeller, utan också väger in såväl regionalpolitiska som sociala skäl. Likaså är det viktigt att skapa en trafikmiljö med bättre tillgänglighet där också kollektivtrafikfordonen anpassas så att alla har möjlighet att resa.

Målet måste vara att skapa ett ”rundare Sverige” på alla kommunikationsområden, med god tillgänglighet för alla.

Det är oerhört viktigt att det är behovet som styr vilka investeringar som ska göras i den statliga infrastrukturen. Därför ser vi med stor oro på det närmast generella krav på medfinansiering från kommunerna som genomförts under den borgerliga regeringsperioden. Det innebär att ekonomiskt svaga regioner och kommuner riskerar att gå miste om samhällsekonomiskt berättigade investeringar på grund av att de inte har råd att medfinansiera projekten. Enligt vår mening ska finansiering av den statliga infrastrukturen skötas av staten och kommunal medfinansiering endast komma i fråga i undantagsfall då det finns särskilda skäl för detta.

Den politiska styrningen av uppbyggnaden av landets infrastruktur måste stärkas, utan att därför äventyra de fördelar som konkurrensen kan ge. Det måste bli mindre lönsamt att bara ”plocka russinen ur kakan”. Därför måste konkurrenslagstiftningen ses över, så att den inte förhindrar en effektiv regionalpolitik.

Väg

Landets sämsta vägar finns i skogslänen. Standarden är så dålig att en stor del av vägnätet måste stängas av under långa tider varje år. Detta beror delvis på besvärliga markförhållanden, men framför allt beror det på brister i det hitillsvarande sättet att fördela väganslagen.

Den dåliga vägstandarderna i skogslänen gör att hastighetsgränserna nu sänks av trafiksäkerhetsskäl. Detta leder till att restiderna blir ännu längre i ett område som redan i dag har ett svårt avståndshandikapp. Det är därför nödvändigt med insatser som höjer trafiksäkerheten så att restiderna kan kortas i skogslänen.

Stora delar av landets viktiga exportindustri finns i skogslänen. Den industrin är mycket beroende av väl fungerande vägtransporter både när det gäller råvaruförsörjningen och för uttransporten av färdiga produkter. Eftersom den moderna skogsindustrin är helt beroende av färsk råvara för att kunna upprätthålla hög kvalitet och högt förädlingsvärde borde det vara självklart att vägarna skall kunna hållas öppna året om. Vi menar därför att man måste ta

Fel! Okänt namn på

betydligt större hänsyn till de tunga transporterna i skogslänen vid fördelning av väganlag både till drift och till investeringar. Därför är det nödvändigt med en utökad satsning på bärighet tjälsäkring, och rekonstruktion samt att förstärka anslaget till drift och underhåll.

Även den växande turistnäringen är beroende av bra vägar för att kunna fortsätta att utvecklas som en viktig basnäring främst i glesbygden. Ett bra vägnät är därför en förutsättning för en fortsatt positiv utveckling av turismen i skogslänen.

Också riks- och Europavägarna i skogslänen måste hålla en god standard för att näringslivet ska kunna vara konkurrenskraftigt. Det är oacceptabelt att det avståndshandikapp som företagen i skogslänen har förvärras ytterligare av en undermålig standard på de Europavägar som leder genom skogslänen. De besvärliga flaskhalsar som finns på Europavägarna i skogslänen måste därför snarast byggas bort.

Järnväg

Trots de satsningar som görs i järnvägsinfrastruktur är många järnvägssträckor i skogslänen i stort behov av upprustning. Med en högre kvalitet på infrastrukturen förbättras starkt möjligheterna till en utvecklad järnvägstrafik som i sin tur förbättrar människors möjligheter att pendla till arbete och studier. Ett utvecklat järnvägsnät förbättrar också industrins möjligheter att frakta godset på järnväg. Vi tror dock inte att det räcker att staten satsar på att utveckla infrastrukturen. Staten måste också ta ansvar för att upprätthålla en väl fungerande järnvägstrafik.

En förutsättning för att järnvägen ska kunna förbättra sin konkurrenskraft gentemot andra transportslag är att den upplevs som pålitlig. Därför är de täta störningarna i järnvägsnätet förödande för utvecklingen av järnvägstrafiken. Det blir därför allt mer uppenbart att underhållet av järnvägarna måste stärkas kraftigt så att punktligheten i järnvägssystemet kan förbättras.

Näringslivets behov av snabba och effektiva transporter har ökat snabbt under senare år. Av miljöskäl är det ytterst angeläget att en så stor andel som möjligt av godstrafiken går på järnväg och inte läggs på lastbil. Det är därför nödvändigt att man vid fördelningen av anslag till järnvägsinvesteringar ger godstrafiken en betydligt högre prioritet än vad som tidigare gjorts. Det är också nödvändigt att utveckla ett bra nät av kombiterminaler som kan utgöra omlastningsplatser för gods fraktat på landsväg till fortsatt frakt på järnväg eller med sjöfart.

Tack vare stora satsningar på regionaltåg och snabbtåg har järnvägstrafiken de senaste åren haft stor betydelse för den regionala utvecklingen. Trots det kan man konstatera att utvecklingen av större arbetsmarknadsregioner hämmas av alltför höga pendlingskostnader och bristfälligt trafikutbud på många sträckor. Det är uppenbart att kopplingen mellan infrastruktuursatsningar och trafikering måste stärkas. I ett framtida trafiksystem måste infrastruktuursatsningarna följas upp med väl fungerande trafikering som byggs upp från

Fel! Okänt namn på

ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det är viktigt att skapa ett sammanhållet trafiksystem som dels ger förbättrade pendlingsmöjligheter och regionförstoring, dels ger goda tågförbindelser till övriga regioner i landet.

Om detta ska vara möjligt i framtiden måste trafiken planeras i samråd med trafikhuvudmännen i de län som berörs av trafiken. De berörda länen måste ha ett avgörande inflytande på hur tågtrafiken ska utformas när det gäller tidtabeller, turtäthet och övrigt serviceutbud.

För att upprätthålla en väl fungerande nationell trafik måste staten och regionerna gemensamt utarbeta långsiktiga strategiska trafikförsörjningsprogram som kopplas till de regionala utvecklingsprogrammen.

Det är viktigt att samordning sker mellan olika operatörer och att tågtrafiken samlas till *ett* trafiksystem där all interregional och regional tågtrafik ingår. Ett sådant trafiksystem måste även integreras med den regionala och interregionala busstrafiken för att bli optimalt.

IT

Den moderna informationstekniken ger skogslänen helt nya utvecklingsmöjligheter genom att många verksamheter inte längre är geografiskt bundna till vissa orter. En förutsättning för att den moderna teknikens möjligheter skall kunna tas till vara är att hela landet får tillgång till den nya tekniken på likvärdiga villkor. När marknaden sviktar måste staten ta ett ansvar och styra utbyggnaden av höghastighetsnät för datakommunikation på ett sådant sätt att hela landet ges likvärdiga utvecklingsmöjligheter. Detta måste gälla såväl det fasta nätet som det nät som nu byggs upp för mobil datakommunikation. Den nedmontering av det fasta telenätet som nu sker på vissa håll är oacceptabel. Alla människor måste ges möjlighet till fast telefoni. Likaså är det viktigt att ställa hårda krav på täckningsgrad på dem som tilldelas licenser för mobil kommunikation. En god geografisk täckning med hög kommunikationshastighet i hela landet måste vara ett oavvisligt krav.

Post

Människors behov av Postens tjänster har förändrats mycket snabbt under senare år. Eftersom de flesta betalningar numera sker automatiskt eller med giro har människors behov av att besöka posten minskat kraftigt. Dessutom tar elektronisk post och annan ny teknik över allt mer av postgången. Trots det är det oerhört viktigt att postservice och betalnings- och kassaservice kan upprätthållas i hela landet. Det är en mycket viktig princip att alla människor ska ha tillgång till både postservice och väl fungerande betalnings- och kassaservice oavsett var i landet man bor. Särskilt småföretagare i glesbygden är beroende av att kassaservicen fungerar på ett bra sätt. Staten måste därför ta

Fel! Okänt namn på

ansvar för att upprätthålla både en god postservice och en väl fungerande betalnings- och kassaservice i hela landet.

Flyg

Flyget har en viktig roll att spela när det gäller långväga persontransporter. För många orter i skogslänen saknas i praktiken fungerande alternativa transportmöjligheter vid långväga resor. För många internationella industriföretag med täta affärskontakter runt om i världen är flyget en absolut nödvändighet.

Den borgerliga regeringen har nyligen drivit igenom att ett antal flygplatser skall övergå från att vara ett statligt ansvar till att bli ett regionalt ansvar. Detta är en orimlig övervältring av kostnaderna för en nödvändig infrastruktur från staten till regionerna.

Vi avvisar därför helt tanken på att föra över det ekonomiska ansvaret för flygplatser från staten till regionerna om det inte finns alternativa transportsätt som väl uppfyller medborgarnas och näringslivets krav på snabba och pålitliga kommunikationer.

De höga flygpriserna till mindre orter och den låga turtätheten får starka negativa konsekvenser för näringslivets tillväxtförutsättningar och privatpersoners möjligheter till resande. De negativa effekterna ökar dessutom i takt med att snabba persontransporter blir en grundförutsättning för en växande del av näringslivet. Exempelvis hade många av de företagsetableringar som på senare år skett i inlandet av IT-baserade och avståndsoberoende tjänsteföretag varit omöjliga att genomföra utan en tillräcklig närhet och tillgång till flygtransporter. Erfarenhetsmässigt minskar således inte behovet av fysiska kommunikationer i takt med att telekommunikationerna förbättras. Istället ökar det strategiska värdet av att förbättra förutsättningarna på persontransportområdet generellt.

Enligt vår mening måste staten ta ansvar för att hitta ett system som innebär att trafiken kan upprätthållas på olönsamma linjer som är viktiga ur regionalpolitisk synpunkt.

Samordning

För att en god kommunikationsstandard skall kunna upprätthållas krävs en samordning mellan bil-, buss-, järnvägs- och flygtrafik. Detta tycks inte vara möjligt med dagens system, där varje företag fastställer egna turlistor, egna taxor och svarar för den egna informationen. Det är angeläget att de olika trafikföretagens informationssystem kopplas ihop och förbättras, så att konsumenterna lättare kan hitta de förbindelser som bäst motsvarar deras behov. Detta är särskilt angeläget i skogslänen, där avstånden är stora och ett enskilt trafikslag sällan har en tillräckligt hög servicegrad för att ensamt kunna fylla konsumenternas behov. Rikstrafiken bör därför ges ett tydligt uppdrag att verka för att samordna olika kollektivtrafikslag.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 30 september 2009

Agneta Lundberg (s)

Ibrahim Baylan (s)

Leif Pettersson (s)

Tommy Ternemar (s)

Kurt Kvarnström (s)

Stefan Wikén (s)

Åsa Lindestam (s)